

Seinen uit het bestuur 39 (najaar 2026)

Wat is vlaggenkunde precies? Voor velen lijkt het een niche voor ingewijden die discussiëren over vlagontwerpen, verhoudingen en kleurcodes, maar als je beter kijkt zie je dat de hele samenleving erachter schuilgaat. Vlaggen zijn immers overal om ons heen. Ze wapperen op dorpsfeesten, markeren politieke bewegingen, verschijnen in kindertekeningen op feestdagen en dienen als hoogste nationale symbolen. Onze taak als vlaggenkundigen is om al deze uitingen niet slechts te aanschouwen, maar juist te voorzien van een objectieve en wetenschappelijke duiding.

Die wetenschappelijke blik kent velerlei gedaanten en diepgaande invalshoeken. Neem ten eerste het historische en politicologische perspectief: hierin onderzoeken we hoe nationale en regionale identiteiten zich door de eeuwen heen ontwikkelen, hoe grenswijzigingen visueel worden verankerd en op welke manieren gezagsdragers of juist protestbewegingen vlaggen strategisch inzetten als machts- of strijdmiddel.

Ten tweede kun je het vakgebied benaderen vanuit sociologische hoek, oftewel de menselijke praxis en het feitelijke gebruik in het dagelijks leven. Waarom kiest een hele gemeenschap er op een gegeven moment voor om massaal vlaggen omgekeerd op te hangen, wat beweegt dorpsbewoners om een eigen buurtschapsvlag te ontwerpen en wat zegt het hijsen van een regenboog-, veteranen- of streekvlag over de sociale cohesie en inclusiviteit in een straat, wijk of gebied?

Ten derde is er de materiële invalshoek en de ontwerp kant, oftewel de vexillografie. Dit is het terrein waar heraldiek, kleurenspectrum, grafische verhoudingen, textielsoorten en moderne fabricagetechnieken samenkomen op het boeiende snijvlak van kunst, ambacht en techniek. Ook daar schuilen hele werelden achter. Bovenstaande drie perspectieven komen in de vlaggenkunde samen en beïnvloeden elkaar weer. Dat maakt de vlaggenkunde zo'n boeiend vak.

Al deze facetten kwamen ook prachtig samen tijdens ICV31, het internationale vlaggenkundige congres dat deze zomer werd gehouden in Parijs. Nederland was daar met een sterke delegatie vertegenwoordigd, zowel in de zaal als op het podium. Een bijzonder moment was de internationale erkenning voor Jeroen ter Brugge voor zijn presentatie over historische vlaggenboeken. Daarnaast grepen we het internationale podium aan om met trots stil te staan bij ons 60-jarig jubileum. Voor een uitgebreide impressie van het congres verwijzen we graag naar het verslag op vlaggenkunde.nl.

Dit najaar hebben we nog enkele activiteiten in de planning om onze 60e verjaardag te vieren. Zet in ieder geval 30 december vast in de agenda, want dan sluiten we het jubileumjaar af met een excursie naar de bibliotheek van het Rijksmuseum — tevens het onderkomen van onze eigen verenigingsbibliotheek. Om onderzoek te kunnen doen, hebben we immers ook bronnen nodig met vlaggenkundige kennis. Onlangs is de Stichting Vlaggenkennis opgericht met als doel om die bronnen te ontsluiten, verbinden en online toegankelijk te maken. Daar gaan we de komende tijd mee aan de slag dus!

Ondertussen kijkt het bestuur alweer verder vooruit naar 2027: we bereiden de komende Vlaggendag voor en inventariseren de kandidaten voor de Dr. Willem van Ham Prijs. Mocht je zelf een goed idee of een bijzondere inzending voor deze prijs hebben, laat het ons dan vooral weten! Als vlaggenkundigen bestuderen we namelijk niet alleen hoe de maatschappij vlaggen gebruikt, met onze activiteiten, publicaties en media-optredens beïnvloeden we ongemerkt ook weer ons eigen vakgebied. Misschien zou daar eens iemand wetenschappelijk onderzoek naar kunnen doen!

Davied van Berlo

Voorzitter NVvV